

Hrabětová, Irena

Jubileum prof. PhDr. Jarmila Pelikána

Opera Slavica. 1993, vol. 3, iss. 3, pp. 48-49

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116718>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MEDAILONY - ZPRÁVY

Jubileum prof. PhDr. Jarmila Pelikána

Dne 23. listopadu se dožívá šedesáti pěti let PhDr. Jarmil Pelikán, CSc., profesor slovanských literatur filozofické fakulty Masarykovy univerzity. S brněnskou univerzitou spojil svůj život, když po studiích v Brně, Varšavě a Krakově v polovině padesátých let nastoupil jako asistent slovanského semináře. Jeho zdejší působení bylo přerušováno jen několika ročními studijními pobyty v Polsku a plněním lektorských povinností na univerzitě v Sofii. V Brně také postupoval po všech stupních pedagogické i vědecké kvalifikace až dosáhl jejího vrcholu - profesorské hodnosti. Zažil tak všechny peripetie složitého vývoje brněnské slavistiky a posléze (od roku 1978) se stal vedoucím oddělení polonistiky na katedře, která byla předchůdkyní dnešního Ústavu slovanských literatur a literárněvědné komparatistiky.

Pedagogicky byl profesor Pelikán činný především v různých disciplínách polonistiky. Přednášel o dějinách polské literatury, o dějinách a kultuře Polska, o česko-polských stycích kulturních a literárních a o překladech a překladatelích. Významné a zajímavé byly i jeho přednášky o dějinách dramatu a divadla nebo o dějinách slovanských literatur. Svě skvělé znalosti polštiny uplatnil i v překladatelských cvičeních a jazykových kurzech. Ve všech oborech dovedl profesor Jarmil Pelikán vzbuzovat zájem posluchačů a zápal pro studovaný obor, i když doba nebyla vždy tomu nakloněna. Svými hlubokými znalostmi a způsobem podání uváděl posluchače do problematiky oboru a dovedl je získávat pro samostatnou vědeckou práci i překladatelskou a tlumočnickou praxi. Obětoval pro ně svůj čas nejen jako rádce, ale i jako tajemník a člen poroty studentských soutěží. Jako zkušený pedagog a odborník byl členem oborové rady slavistiky a komise pro udělování vědeckých hodností v oboru teorie literatury a dějin národních literatur, nevyhýbal se však ani organizování vědecké činnosti na fakultě - ve vědeckovýzkumné komisi děkana nebo komisi ediční.

Plodné pedagogické působení Jarmila Pelikána se opíralo o bohatou činnost vědeckou, rozvrženou do několika oblastí: V počátcích své vědecké dráhy se zaměřil na dílo polského romantika J. Slowackého a na jeho recepci v českém prostředí a vydal o něm dvě knihy. Zejména druhá z nich, *J. Slowacki Wśród Czechów* (1974), na základě bohaté heuristiky osvětlila novým způsobem vlivy polské literatury na českou až do nové doby. Na to navázaly jeho další práce o problematice překladů do češtiny a překladatelích, o pronikání polských dramát na

české scény, ale i naopak o vlivu českého prostředí na jiné slovanské kultury. Sledoval také česko-polskou spolupráci ve vědě (*Purkyně a Poláci*, 1990), polskou slavistiku i polskou genologii. Nezanedbatelná je Pelikánova účast na *Slovníku spisovatelů - Polsko*. Obsáhla je i jeho badatelská a popularizační činnost věnovaná dramatu. Významné jsou jeho publikace, jako *Stručný nárys dějin polského dramatu* (1971), *Poválečné polské drama* (1976), *Nástin dějin polské dramatiky* (1978) nebo *Slovník polských dramatiků*, který čeká na vydání. Divadlem se nezabývá pouze teoreticky - sám přeložil i několik polských a bulharských dramát - a další dramata doprovodil obsáhlými doslovy. Tento stručný výčet postihující různé směry Pelikánova badatelského zájmu a tvůrčí činnosti může pouze nastínit obraz o jubilentově plném a zajímavém životě i o jeho vědecké erudici. Závěrem je možno mu jenom přát dobré zdraví, aby ještě mohl napsat další zajímavá a tolik potřebná díla.

I. Hrabětová

Profesor J. F. Franěk (nar. 1922) jubilující

Sedmdesátiny čelného rusisty a slavisty prof. PhDr. Jiřího Fraňka si připomínáme poněkud v rozpacích. Zvykli jsme si na jeho věčné mladistvý vzhled a elán. Léta však běží a kulaté výročí nutí k bilancování. Máš jubilant má za sebou nelehkou a dlouhou cestu. Je rodákem z Vysokého Mýta a absolventem tamějšího gymnázia. Při vstupu do samostatného života prodělal těžké trauma v nacistických lágrech (šest roků!). Zázkem přežil Osvětim, kde byl členem podzemní antifašistické organizace. Po válce pokračoval ve studiích na FF UK v Praze (čeština-ruština), kde roku 1952 dosáhl doktorátu filozofie. Stal se jedním ze žáků prof. Mathesia, po jehož smrti se stal vykonavatelem jeho vědecké a překladatelské pozůstalosti. V 50. - 60. letech se uplatňuje jako redaktor, vědecký pracovník i vysokoškolský učitel. Jeho slibný rozběh je však přerušena dalším traumatem, v 70. - 80. letech ho na dlouhých dvacet let "konzolidační" mašinerie po "vstupu" vojsk vyhání z fakulty - přitížil mu při prověrkách jeho zahraniční pobyt na německých univerzitách 1966 - 1970, ale i rasový a neproletářský původ, a tak se musí opět žít překládáním, externím redigováním a posléze od r. 1975 dělnickou prací na dráze. Teprve po sametovém převratu a rehabilitaci se vrací na FF UK, kde je r. 1990, dva roky před penzí, jmenován profesorem.

Okruh jubilantových zájmů byl - stejně jako u Mathesia - velmi široký. Vědeckou dráhu zahájil studií o tom, proč Gogol nedokončil *Mrtvé duše*, o Gogolovi vydal též brožuru. Jeho stěžejním dílem je velká monografie o Mathesiovi (1961), kterou obhájil jako kandidátskou práci. V 60. letech odevzdává studii o Šolochovově modernosti a v r. 1968 předkládá Přehled